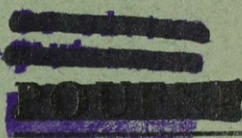

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

**FORSOWANIE PRZESZKÓD WODNYCH
PRZEZ PUŁK (DZ, PCZ)**

Wykład

BIBLIOTEKA SZTABU ASB WP
ul. Żelazna 17, Warszawa

44358

WARSZAWA

LUTY

1984

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

FORSOWANIE PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK (DZ, PCZ)

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
ul. Żelazna 17, Warszawa
Kod pocztowy 00-076

44358

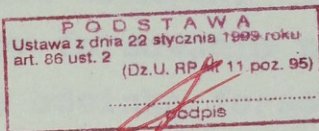
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

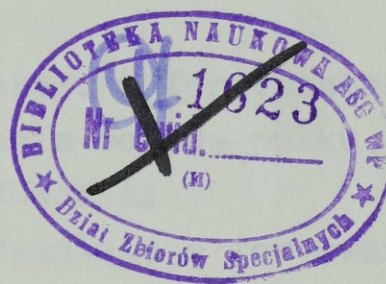
"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

płk dypl. Witold WÓJCIK

Egz.nr. 1.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

FORSOWANIE PRZESZKÓD WODNYCH
PRZEZ PUŁK /pz, pcz/

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid.

44358

PLAN WYKŁADU

Temat: FORSOWANIE PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK /pz, pcz/.

Wprowadzenie do wykładu.

1. OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH.

- 1.1. Warunki forsowania przeszkód wodnych.
- 1.2. Podział przeszkód wodnych.
- 1.3. Zasady i sposoby forsowania przeszkód wodnych.
- 1.4. Charakterystyka odcinka forsowania pułku.
- 1.5. Przeznaczenie i możliwości organizacji przepraw przez pułk.
- 1.6. Zadania bojowe pułku w natarciu z forsowaniem przeszkód wodnych. Ugrupowanie bojowe pułku.

2. GŁÓWNE PROBLEMY ORGANIZACJI FORSOWANIA.

1. Wpływ przeszkód wodnych na organizację forsowania.
2. Zakres organizacji forsowania w zależności od sposobu przejścia do forsowania.

3. PROWADZENIE FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK.

- 3.1. Rola oddziału wydzielonego i taktycznego desantu powietrznego.
- 3.2. Forsowanie przeszkody wodnej przez pierwszy rzut pułku.
- 3.3. Forsowanie po przygotowaniu w ograniczonym czasie, z rozwinięciem sił głównych przed przeszkodą wodną.
- 3.4. Forsowanie po planowym przygotowaniu.

ZAKOŃCZENIE

ZAŁĄCZNIKI:

Przebieg wykładu

Wprowadzenie do wykładu:

Wykładem - Forsowanie przeszkód wodnych przez pułk - zapoczątkowujemy cykl tematyczny, obejmującym ponadto repetytorium i ćwiczenie główne 113. Miejsce forsowania na polu walki określa definicja - forsowanie jest to natarcie połączone z pokonaniem bronionej przez nieprzyjaciela przeszkody wodnej. W warunkach SE TDW, a głównie północno-nadmorskiego kierunku operacyjnego forsowanie przeszkód wodnych staje się nieodłącznym elementem działań zaczepnych. Stąd też problematykę forsowania rozpatrywać

będziemy w ścisłym związku z natarciem - podstawowym rodzajem walki.

/skierować uwagę słuchaczy na wykład z natarcia i odbyte ćwiczenie 104/G/

Celem ^{nowatorskiego} studiów problematyki forsowania przeszkód wodnych w grupach ogólnowojskowych jest przygotowanie dowódców i oficerów sztabu do samodzielnego i twórczego /nowatorskiego/ organizowania forsowania oraz rozwiązywania trudnych i skomplikowanych sytuacji i problemów podczas kierowania jego przebiegiem.

W grupach specjalistycznych - gruntowne zapoznanie oficerów - słuchaczy z problematyką organizacji i prowadzenia forsowania przeszkód wodnych celem określania ról, zadań oraz działania poszczególnych rodzajów wojsk i służb. *w zabezpieczeniu forsowania.*

Zmiany jakie wprowadził regulamin walki i regulamin sztabów /tymczasowy/ w zasadach i sposobach forsowania przyczyniły się do zdezaktualizowania niektórych wydawnictw wojskowych traktujących o tej problematyce.

Dlatego też w ramach samokształcenia i studiowania tej problematyki korzystać należy z następującej literatury /wyświetlić z epidiaskopu załącznik nr 1 i omówić go/.

W wykładzie zostaną przedstawione tylko najważniejsze problemy forsowania przez pułk przeszkód wodnych, w tym zasady, sposoby i normy, inne natomiast zagadnienia przedstawione skrótowo lub zasygnalizowane.

Wykład stanowi wprowadzenie i ukierunkowanie do dalszych studiów.

1. OGÓLNE ZASADY FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH.

1.1. Warunki forsowania przeszkód wodnych.

Głównymi - spośród całokształtu warunków fizyczno-geograficznych SE TDW, a szczególnie wchodzącego w jego skład północno-nadmorskiego kierunku operacyjnego - elementami terenu wpływającymi bezpośrednio na prowadzenie natarcia są przeszkody wodne. Strefy rzek o układzie południkowym w połączeniu z gęstą siecią kanałów, jeziorami i zabagnieniami tworzyć będą rubieże obronne o znaczeniu operacyjnym, rzutujące na wybór kierunków uderzeń i tempo prowadzonego natarcia. Liczne opracowania teoretyczne z zakresu oceny przeszkód wodnych na omawianym obszarze wskazują,

że przeszkody wodne o znaczeniu taktyczno-operacyjnym /ponad 100 m/ występują średnio co 100-150km, a o znaczeniu taktycznym /50-100 m/ co 40-50 km.^{x/} Na obszarze od ODRY do granicy Francji występuje 50 rzek i kanałów. "Na ogólną długość głównych rzek /około 2500 km/ w układzie południkowym, przypada: 33% na rzeki o szerokości ponad 150 m; 25% na rzeki o szerokości 60 - 150 m; 27% na rzeki o szerokości 60 - 120 m i około 42% na rzeki o szerokości do 60 m."^{xx/}

Częstotliwość występowania przeszkód wodnych rzutujących na przebieg natarcia wynosi średnio - jedna przeszkoda co 10-15 km. Wynika z tego, że pułk prowadząc ciągle działania zaczepne zmuszony będzie forsować 1-2 przeszkody wodne /a dywizja nawet częściej/ w ciągu realizacji zadania bojowego.

W jednym z teoretycznych opracowań^{xxx/} stwierdza się:

"Rzeki, których bez sztucznych środków nie można przekroczyć, posiadają wielkie znaczenie militarne, ponieważ rozdzielają przeciwników znajdujących się po przeciwnych stronach, a przebycie takiej przeszkody w oczach nieprzyjaciela jest nadzwyczaj trudne". Gen. Bordziłowski stwierdza: "... W drugiej wojnie światowej północno-nadmorski kierunek operacyjny był terenem działań bojowych o dużej skali. Jednocześnie cechy szczególne tego kierunku uczyniły go znacznie trudniejszym do natarcia a łatwiejszym do obrony".

Skalę trudności pokonywania przeszkód wodnych określa rola i znaczenie tych przeszkód w ogólnym systemie obrony naszych potencjalnych przeciwników. Dowództwo NATO zwraca szczególną uwagę na rozbudowę przeszkód wodnych pod względem inżynieryjnym, np. kanały obudowuje się betonowymi na wysokość do 6 m wałami uniemożliwiającymi ich pokonanie bez uprzednich przygotowań. W strefach dogodnych do forsowania - już w okresie pokoju - rozbudowuje się systemy obronne nasycone zaporami inżynieryjnymi. Duże znaczenie nadaje się wyszkoleniu wojsk w prowadzeniu tego rodzaju działań.

W zależności od charakteru przeszkody wodnej, terenu przyległego

x/. dane z Kompendium SZbr. państw NATO.

xx/. K.Landański - rozprawa doktorska, nr 030685, s.4.

xxx/. K.Duch - Taktyka, Kraków 1913 r.

do niej, sił i środków oraz dysponowanego przez nieprzyjaciela czasu przeszkoda wodna może być broniona na zasadzie obrony rejonu /pozycyjną/ lub obrony ruchowej. W Bundeswehrze obowiązuje tylko obrona stała /pozycyjna/.

Zasady obrony organizowanej w oparciu o przeszkodę ująć można następująco:

1. Obronę organizuje się na własnym brzegu a przeciwległy obsadzają wydzielone siły /pododdziały, oddziały/ osłonowe.

2. Bezpośrednią obronę przeszkody wodnej prowadzą wydzielone siły /z reguły mniejsze/, główne siły rozmieszcza się w głębi jako odwody /silne i ruchliwe/ - w celu wykonania kontrataków na skrzydła sił, które sforsowały przeszkodę wodną i walczą o opanowanie przyczółka.

3. Obrona prowadzona przez wojska zmechanizowane /bz i bp/ i aktywne wojska pancerne jest połączona z szeroko stosowanymi zaporami i przeszkodami na całym obszarze odcinka forsowania, zapewnia prowadzenie skutecznego ognia obronnego.

4. Rola szczególna przypada broni jądrowej. Jej użycie ograniczy /lub pozbawi całkowicie/ nacierające wojska możliwości forsowania przeszkód wodnych z marszu.

Wskazuje to na: "potraktowanie w nowy, najbardziej realny sposób systemu obrony przez nieprzyjaciela, który w swojej istocie przyjął charakter zaczepny, ofensywny, obrona ppanc nie oczekuje na atak czołgów i BWP lecz sama szuka i atakuje".^{x/}

Ob. oficerowie - wynika stąd, że zasadniczy wpływ na treść zadań bojowych, organizację i sposoby forsowania pułku wywierać będzie charakter przeszkody wodnej i działań obronnych organizowanych w oparciu o nie.

Forsowanie przeszkód wodnych w warunkach współczesnego pola walki jest więc problemem, od rozwiązania którego zależeć będzie powodzenie bitwy i walki. Stało się nieodłączną częścią działań zaczepnych.

Bowiem - umiejętnie zorganizowana obrona w oparciu o przeszkodę wodną /nawet wąską lub średnią/ stanowić może nieprzekraczalny próg dla nacierających wojsk.

x/. określenie użyte przez prof. DEGE, patrz: "Wnioski i propozycje wynikające z doświadczeń ćwiczenia" LATO-78", które należy wprowadzić w uczelni" pkt. 8.

1.2. Podział przeszkód wodnych.

Na charakter przeszkody wodnej składają się takie czynniki jak: szerokość, głębokość, prędkość prądu, charakter gruntu doliny i dna oraz brzegów, reżim wody i zlodowacenia, istnienie wysp, mielizn, brodów, dopływów i obiektów hydrotechnicznych a także pora roku i stan pogody.

Szerokość przeszkody wodnej jest jednym z zasadniczych czynników określających jej znaczenie w działaniach bojowych.

Pod względem szerokości przeszkody wodne umownie dzielą się na:

- a/ według "RW-projekt": - wąskie /do 100 m/; - średnie /100-250 m/;
- szerokie /250 - 600 m/; duże /ponad 600 m/.

b/ według Instrukcji o forsowaniu przeszkód wodnych i podręcznika - DzBP:

- wąskie do 50 m; - średnie do 150 m; szerokie do 300 m; bardzo szerokie ponad 300 m.

Wzrost szerokości wymaga większej ilości środków przeprawowych, wydłuża czas na jej pokonanie.

1.3. Zasady i sposoby forsowania przeszkód wodnych.

Pułk rozwijając natarcie na określoną głębokość, lub przechodząc do natarcia z rubieży przeszkody wodnej zmuszony będzie przekroczyć rubież wodną, za którą nieprzyjaciel zorganizował obronę - czyli sforsować ją.

Zatem - forsowanie /zgodnie z obowiązującą definicją/ - jest to natarcie połączone z pokonaniem bronionej przez nieprzyjaciela przeszkody wodnej.

Niektóre źródła, np. podręcznik - "DzBP" zawierają pewną modyfikację tego hasła: jest to natarcie połączone z pokonaniem przeszkody wodnej, której przeciwległego broni nieprzyjaciel.

Podczas forsowania pułk musi siłami pierwszego rzutu /niekiedy całością sił/ pokonać pod ogniem obserwowanym nieprzyjaciela przeszkodę wodną i opanować przyczółek.

Forsowanie kończy się zazwyczaj wówczas, gdy zza opanowanego /uchwyconego/ przez pułk rejonu /rubieży/ nieprzyjaciel nie jest w stanie ostrzeliwać przeszkody wodnej ogniem obserwowanym /głównie środków przeciwpancernych/. Dalsza faza przerzucania wojsk na przeciwległy brzeg przeszkody wodnej nazywa się przeprawą.

Przeprawa - wg. LMW - to zorganizowane pokonywanie przeszkody wodnej przez wojska w warunkach braku bezpośredniego oddziaływania ogniowego nieprzyjaciela.

Instrukcja o FPN na s. 14 podaje: "Na odcinku forsowania urządzi się i utrzymuje przeprawy. Przeprawa jest to odcinek przeszkody wodnej i przyległego terenu /część odcinka forsowania/ wyznaczony i przygotowany do przeprawy wojsk na przeciwległy brzeg".

Pojęcie przeprawa oznacza dalszą fazę forsowania, a jednocześnie jako przeniesienie wojsk i sprzętu przez lustro wody na odcinkach przeprawy. Stąd też używamy określenia - przeprawa wojsk podczas forsowania.

Forsowanie przebiegać będzie w określonej sytuacji pola walki, charakterze przeszkody wodnej oraz w warunkach zagrożenia lub użycia broni jądrowej. Groźba bezpośrednich uderzeń jądrowych na ugrupowanie pułku oraz odcinki przepraw w korycie rzeki i w strefie odcinka forsowania zmusza do określonego działania i przestrzegania zasad /wymogów/ takich jak:

- a/ forsowanie z marszu przeszkód wodnych i utrzymanie wysokiego tempa forsowania /wg "RW-projekt" nie powinno zmniejszyć tempa natarcia wojsk/;
- b/ forsowanie na szerokim froncie i rozśrodkowanie wojsk w toku forsowania;
- c/ konsekwentne i zdecydowane kontynuowanie rozpoczętego forsowania - czyli utrzymanie ciągłości forsowania i natarcia;
- d/ skuteczne porażenie jądrowe i ogniowe nieprzyjaciela brońiącego przeszkody wodnej i natychmiastowe wykorzystanie skutków uderzeń ogniowych;
- e/ jednoczesne przeprowadzanie wszystkich rodzajów wojsk;
- f/ odpowiednie narastanie sił i środków oraz szybkie rozwinięcie natarcia na przeciwległym brzegu;
- g/ umiejętny manewr taktyczny i techniczny.

Przejście do forsowania przeszkody wodnej przez pułk w natarciu nastąpić może w różnym etapie realizacji zadania bojowego. Pułk może forsować przeszkodę wodną w toku przełamania obrony, w pościgu za wycofującym się nieprzyjacielem. Forsowanie zapoczątkować może przejście do natarcia z rubieży przeszkody wodnej w sytuacji niepowodzenia forsowania z marszu lub kiedy pododdziały pułku znajdowały się w obronie na rubieży przeszkody

wodnej przez dłuższy okres czasu.

W zależności więc od położenia pułku w chwili rozpoczęcia forsowania jego miejsca i roli w ugrupowanie dywizji, forsowanie przeszkody wodnej prowadzi się trzema sposobami:

1. Z marszu, przygotowaniem forsowania jeszcze przed podejściem pododdziałów do przeszkody wodnej;

2. Po przygotowaniu w ograniczonym czasie, z rozwinięciem sił głównych przed przeszkodą wodną;

3. Po planowym przygotowaniu.

Zasadniczym sposobem pokonywania przeszkód wodnych jest forsowanie z marszu. W takich warunkach forsowanie wykonuje się, zwykle w takim ugrupowaniu bojowym, w jakim pułk naciera, z reguły, na szerokim froncie i w szybkim tempie. Przy tym sposobie forsowania, czas pokonywania średniej przeszkody wodnej przez wojska nie powinien przekraczać:

- oddziału wydzielonego /awangardy/ : 1 - 1,5 godz;
- batalionów pierwszego rzutu pułku : 30 - 40`;
- pułku pierwszego rzutu dywizji : 1,5 - 2 godz;
/bez tyłów/
- dywizji pierwszego rzutu armii : 4 godz.
/bez tyłów/

Przy forsowaniu po przygotowaniu w ograniczonym czasie orientacyjny czas wynosi w dywizji 6-8 godz., w pułku 4-6 godz.

W wypadku forsowania po planowanym przygotowaniu siły główne forsują rzekę na wybranych odcinkach z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem przed przeszkodą wodną lub z marszu. Pułkowi wyznacza się rejon wyjściowy bezpośrednio przed lub w odległości 20 - 40 km od przeszkody wodnej.

Pułk może forsować przeszkodę wodną w składzie pierwszego rzutu dywizji lub samodzielnie jako oddział wydzielony.

Pułk czołgów forsuje przeszkodę wodną z marszu, jeśli są możliwości przeprawy w bród, a także gdy taktyczny desant powietrzny /pododdział desantowo-szturmowy opanował przeprawy i rejon na przeciwnym brzegu - ogólnie mówiąc, gdy stworzone zostały warunki przeprawy czołgów pod wodą/.

Na polach bitew II wojny Armia Radziecka wypracowała nową formę forsowania przeszkód wodnych - forsowanie z marszu. W toku pomyslnie rozwijanych operacji zaczepnych sforsowano bez zatrzymania uderzeń tak duże przeszkody jak Dniepr, Dniestr, Wisła, Odra i opa-

nowano przyczółki.

1.4. Charakterystyka odcinka forsowania pułku.

Odcinek^e forsowania określa wyższy przełożony lub wyznacza, w swoim pasie, dowódca dywizji /pułku/ - "RW-projekt", pkt. 187. Pułk otrzymuje odcinek forsowania, który określa dowódca dywizji. Gdy pułk działa jako OW, to dowódca samodzielnie wybiera odcinek forsowania.

Odcinek forsowania pułku jest to określony długością odcinek /pas/ przeszkody wodnej z przylegającymi do niej terenem zarówno na brzegu wyjściowym, jak i przeciwległym, odpowiednio przystosowany do forsowania /przeprawy/ wojsk w kilku najbardziej dogodnych miejscach /rejonach/ zwanych przeprawami.

Zgodnie z "Instrukcja o FPW" - s. 14: Odcinek forsowania obejmuje: główne, zapasowe i pozorne przeprawy; rejon uszczelniania /hermetyzacji/ czołgów, miejsca załadowania pododdziałów pierwszego rzutu; rejony wyjściowe - podczas forsowania z marszu - tylko dla drugiego rzutu; rejony rozmieszczenia oddziałów /pododdziałów/ inżynieryjnych; rejony rozmieszczenia odwodu środków przeprawowych; rejony rozmieszczenia oddziałów raketowych i środków OPL; stanowiska ogniowe artylerii i czołgów; SD; drogi doprowadzające do przepraw oraz drogi rokadowe; przeprawy.

"Szerokość jego zależy od charakteru przeszkody wodnej, ilości posiadanych środków przeprawowych i możliwości obezwładnienia nieprzyjaciela. W sprzyjających warunkach odcinek forsowania może pokrywać się z pasem natarcia dywizji /pułku/" - RW - projekt.

Szerokość odcinka forsowania pułku może wynosić - 5 km, batalionu - 2 km. Głębokość odcinka określa głębokość ugrupowania bojowego wojsk przed forsowaniem.

W zależności od charakteru przeszkody wodnej w pasie natarcia posiadanych i przydzielonych środków przeprawowych oraz warunków, na odcinku forsowania mogą być urządzone przeprawy: desantowe, promowe, mostowe, czołgów pod wodą, w bród i po lodzie, a niekiedy wplaw.

ni "Odcinek forsowania dywizji zwykle obejmuje przeprawy dywizyjne, dwa-trzy odcinki forsowania pułków pierwszego rzutu, na

których urządza się zasadnicze i zapasowe przeprawy desantowe, promowe, mostowe i w miarę możliwości - także przeprawy czołgów pod wodą".

Ilość i rodzaje przepraw określa się wychodząc z ilości posiadanych środków przeprawowych, charakteru przeszkody wodnej i ustalonego sposobu przeprawy wojsk"-RW-projekt", pkt. 167. Na odcinku forsowania pułku wyznacza się odcinki forsowania batalionów i urządza przeprawy pułkowe: 2-3 przeprawy desantowe /1 na każdy batalion pierwszego rzutu/ oraz 1-2 przeprawy czołgów pod wodą dla batalionu czołgów. Dywizja może w ramach odcinka forsowania pułku urządzać przeprawy promowe, a gdy przeszkoda jest wąska lub średnia - 1-2 przeprawy mostowe /zaś na odcinku forsowania armii - 2-3 przeprawy mostowe/. Takie normy przyjmowano w ćwiczeniu "LATO-78" i "WRZESIEŃ-79".

Dla wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, zgodnie z decyzją dowódcy dywizji, mogą być urządzone przeprawy pozorne.

Ponadto, dla zorganizowanego forsowania przeszkody wodnej na odcinku forsowania wyznacza się: /pokazywać na schemacie/

- rubież wyjściową do forsowania w odległości 1-2 km, a podczas zajmowania rejonu wyjściowego do forsowania, bezpośrednio przed przeszkodą wodną - w odległości 100 - 300 m od lustra wody;
- rejonny załadowania na środki desantowo-przeprawowe i rejonny uszczelniania czołgów, w miejscach ukrytych, w odległości 5 - 6 km od przeszkody wodnej, a podczas zajmowania rejonu wyjściowego do forsowania bezpośrednio przed przeszkodą wodną - bliżej;
- rejon wyjściowy dla drugiego rzutu /odvodu ogólnowojskowego/ dywizji w odległości 15 - 20 km, pułku - 6 - 8 km od oddziałów /pododdziałów pierwszego rzutu/.

1.5. Przeznaczenie i możliwości organizacji przepraw przez pułk.

Zgodnie z regulaminem - na odcinku forsowania pułku wyznacza się odcinki forsowania batalionów i urządza przeprawy pułkowe.

- przeprawy desantowe przeznaczone są do przeprowadzania czołowych pododdziałów piechoty zmotoryzowanej, samochodów i innego sprzętu, artylerii /... i czołgów - wg. Instr. o FPW/

na pływających transporterach opancerzonych, samobieżnych środkach przeprawowych.

"Urządza się je i rozwija zwykle na odcinku forsowania batalionu pierwszego rzutu o pojemności: na wąskich i średnich przeszkodach wodnych - 1-2 wzmocnionych kompanii piechoty, na szerokich i bardzo szerokich przeszkodach wodnych - wzmocnionego batalionu piechoty -" wg instr. o FPW. Odgrywają one szczególną rolę w początkowym etapie forsowania, głównie na szerokich i bardzo szerokich przeszkodach wodnych z uwagi na trudność urządzania i utrzymania przepraw mostowych.

✓ - przeprawa czołgów pod wodą - z czołgami^{z czołgami?} lub bez "metodą przeciągania". Organizowane dla pododdziałów czołgów na przeszkodach o głębokości do 5 m, szerokości do 1 000 m, prędkości prądu wody - 1,5 m/sek, nachylenie zjazdu do wody - 35/40%, itd. - szczególne ustalenia zawiera Instrukcja o FPW na s. 33-35.

Na jednej przeprawie czołgów pod wodą może być 1-2/3/osi /tras/ 150 - 200 m od siebie. Szerokość trasy nie mniej niż 20 m na każde 100 m szerokości przeszkody wodnej.

ob. oficerowie:

Regulamin walki - projekt, w punktach 187 - 199 określa zasady pokonywania przeszkód wodnych i wykorzystania poszczególnych przepraw, w zależności od szerokości przeszkody wodnej.

1.6. Zadania bojowe pułku w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej.

Zgodnie z "RW-projekt", pkt. 169: Forsowanie przeszkody wodnej z marszu zwykle obejmuje część zadania bojowego dywizji /pułku do natarcia. Natomiast obowiązująca w naszych siłach zbrojnych instrukcja "O forsowaniu przeszkód wodnych" określa, że pułk może otrzymać zadanie bojowe podczas natarcia z forsowaniem na taką głębokość, jak w warunkach normalnych. Głębokość zadania zależy głównie od charakteru obrony nieprzyjaciela i przeszkody wodnej, stopnia obezwładnienia jego sił i środków /obrony/, liczby posiadanych środków przeprawowych i możliwości przeprawy czołgów pod wodą.

Podczas natarcia z forsowaniem przeszkód wodnych w terenie równinnym, wąskich, średnich i szerokich przeszkodach wodnych

- gdy forsowanie po planowym przygotowaniu

i na słabego nieprzyjaciela pułk pierwszego rzutu otrzymuje

- zadanie bliższe, którego treścią jest: sforsować przeszkodę wodną, rozbić pierwszy rzut dywizji nieprzyjaciela w pasie natarcia oraz opanowanie rubieży brygadowych odwodów /pokazać na schemacie i wyświetlić na monitorze/;

- zadanie następne, polegające na: rozwinięciu natarcia, rozbiciu wspólnie z sąsiadami odwodów dywizji i opanowanie ich rubieży /pokazać/;

- kierunek dalszego natarcia - określa się tak, by zapewnić rozbicie podchodzących odwodów nieprzyjaciela i wykonanie zadania dywizji w pierwszej dobie natarcia.

Przy przełamywaniu obrony rejonu umocnionego i forsowaniu ^{ruskich} ~~dużych~~ _{z. sił ruskich} przeszkód wodnych, dywizja otrzymuje zadanie trzystopniowe. W tych warunkach pułk pierwszego rzutu otrzymuje:

- zadanie bliższe, którego treścią jest: sforsować przeszkodę wodną na określonym odcinku, rozbicie pierwszego rzutu brygady i opanowanie pierwszej pozycji obrony /pokazać na schemacie/;

- zadanie następne, polegające na: rozwinięciu natarcia, rozbicie wspólnie z sąsiadami pierwszego rzutu dywizji w pasie natarcia i opanowaniu rubieży brygadowych odwodów;

- kierunek dalszego natarcia określa się tak, by zapewnić rozbicie podchodzących odwodów i przełamanie obrony dywizji pierwszego rzutu nieprzyjaciela na całą głębokość.

Pułk działający jako OW dywizji w celu opanowania przyczółka za przeszkodą wodną - otrzymuje kierunek działania i zadanie polegające na przeniknięciu w określony rejon przeszkody wodnej, opanowanie mostów, przepraw oraz brodów i urządzeń hydrotechnicznych, sforsowanie z marszu przeszkody wodnej i opanowanie przyczółka umożliwiającego siłom głównym dywizji pokonanie jej z marszu.

Zadania należy przeanalizować.

2. GŁÓWNE PROBLEMY ORGANIZACJI FORSOWANIA.

Problematyki forsowania nie rozpatrujemy jako oddzielnego rodzaju działań. Stanowi ona bowiem nieodłączny element natarcia i musi być rozpatrywana w jego aspekcie.

Metody i sposoby pracy dowódcy i sztabu pułku w czasie wypracowania decyzji do forsowania nie różnią się od przyjętych w normalnych warunkach natarcia. W odniesieniu do kolejnych etapów pracy nad podjęciem decyzji "RW-projekt" przyjmuje: "W decyzji do forsowania dowódca dywizji /pułku/ dodatkowo określa: "lub". Podczas stawiania zadań do natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej dowódca dywizji /pułku/ w rozkazie bojowym dodatkowo podaje: "

Oprócz zagadnień ogólnych rozpatruje się w analizie zadania i ocenie położenia /sytuacji/ szereg innych zagadnień typowych dla forsowania.

"Decyzję do forsowania przeszkody wodnej z marszu podejmuje się podczas organizacji natarcia i uściśla w czasie podchodzenia do przeszkody wodnej, na podstawie danych zdobytych przez rozpoznanie oraz w walce oddziałów wydzielonych i awangard" - RW- projekt pkt. 169.

Podległe pododdziały powinny otrzymać zadania przed podejściem do przeszkody wodnej a ich dowódcy zdążyć również podjąć decyzję do forsowania.

"Podczas forsowania z rozwinięciem sił głównych przed przeszkodą wodną..... Dowódca pułku organizuje rozpoznanie nieprzyjaciela i przeszkody wodnej, podejmuje decyzję, przeprowadza rekonnesans, stawia zadania bojowe oddziałom /pododdziałom/ i organizuje współdziałanie - "RW-projekt, s. 168 pkt. 186.

Organizując forsowanie przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem wykonuje się te same przedsięwzięcia, co podczas przełamania obrony nieprzyjaciela z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem z dodatkowym uwzględnieniem specyfiki pokonania przeszkody wodnej.

Szczegółowa treść pracy zawarta jest w rozdziale III Instrukcji o forsowaniu przeszkód wodnych, nr bibl. 017913.

3. PROWADZENIE FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH PRZEZ PUŁK.

"Forsowanie przeszkód wodnych nie powinno zmniejszyć tempa natarcia wojsk". Dlatego wysiłki dowódców i wojsk kierować należy na zapewnienie określonego porządku i kolejności przepływania, zgodnie z decyzją dowódcy. Działania bojowe pułku podczas natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej obejmują trzy etapy:

- a/ walka na podejściach do przeszkody wodnej i stworzenie warunków do forsowania;
- b/ forsowanie przeszkody wodnej;
- c/ walka o uchwycenie i utrzymanie przyczółka.

3.1. Rola oddziału wydzielonego oraz taktycznego desantu powietrznego:

"Podczas forsowania przeszkody wodnej z marszu, dla uprzedzenia nieprzyjaciela w wyjściu na przeszkodę wodną i zdobycia mostów, przepraw, dogodnych odcinków do forsowania i przyczółków, z dywizji a niekiedy także z pułków pierwszego rzutu wysyła się oddziały wydzielone; ponadto dywizja może wysadzać taktyczny desant powietrzny - "RW-projekt" pkt. 168.

"Oddziały i patrole rozpoznawcze po podejściu do przeszkody wodnej.... skrycie przepływają się na przeciwległy brzeg. Jeżeli jest to niemożliwe.... przepływają się z oddziałem wydzielonym /awangardą/ wykrywają rozmieszczenie jego środków ogniowych, budowli inżynierskich, zapór, odwodów i przygotowanie kontrataków".

"Artyleria oddziału wydzielonego i awangard.... zajmuje stanowiska ogniowe, wykonuje ogniowe przygotowanie oraz wsparcie forsowania i ataku".

"Oddział wydzielony, nie wiążąc się w walkę o pojedyncze punkty oporu nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody wodnej, szybko podchodzi do niej, we współdziałaniu z taktycznym desantem powietrznym /pododdziałem desantowo-szturmowym/ lub samodzielnie zdobywa mosty, przeprawy i odcinki dogodne do forsowania przeszkody wodnej. Zdecydowanymi działaniami niszczy nieprzyjaciela broniącego przeszkody wodnej, forsuje ją, uchwytuje przyczółek

na przeciwległym brzegu i utrzymuje go do podejścia sił głównych". "Taktyczny desant powietrzny /pododdział desantowo-szturmowy/ z zasady, wysadza się na kierunku działania oddziału wydzielonego /awangard/. Zdobywa on najbliższe mosty, przeprawy, urządzenia hydrotechniczne i inne ważne obiekty, które utrzymuje do podejścia oddziału wydzielonego".

W czasie podchodzenia do przeszkody wodnej czołgi OW znajdują się z reguły na czele kolumn, a artyleria - za czołgami lub na czole sił głównych w gotowości do natychmiastowego zajęcia SO i otwarcia ognia. Pododdziały pierwszej fali wychodzą do przeszkody wodnej w czasie ogniowego przygotowania, mając załadowanych żołnierzy i środki bojowe na BWP lub pływających transporterach.

3.2. Forsowanie przeszkody wodnej przez pierwszy rzut pułku.

"Dowódca dywizji /pułku/ w czasie podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej skierowuje wysiłki oddziałów /pododdziałów/ na szybkie podejście do niej, zdobycie mostów i istniejących przepraw oraz forsowanie z marszu. Podejmuje stosowne przedsięwzięcia dla terminowego przygotowania sprzętu bojowego do forsowania, w tym czołgów do przeprawy przez głębokie brody i pod wodą.

Pułk pierwszego rzutu przechodzi do przeszkody wodnej w ugrupowaniu w jakim prowadzi natarcia, wykorzystując skutki uderzeń jądrowych, lotnictwa i ogień artylerii oraz opanowane przez oddział wydzielony przeprawy /lub organizuje je/ i o "G".

Czołowe kompanie piechoty /inaczej pierwsze fale/ pod osłoną ognia artylerii i czołgów /rozwinętych na brzegu wyjściowym/ z marszu forsują przeszkodę wodną^{II} po zdobytych mostach i przeprawach lub na pływających wozach bojowych i środkach desantowo-przeprawowych.

Po sforsowaniu przeszkody wodnej pododdziały pierwszego rzutu pułku we współdziałaniu z oddziałem wydzielonym /o ile uzyskał powodzenie w opanowaniu przyczółka/atakują nieprzyjaciela, rozwijają natarcie niszcząc broniące się jego siły w punktach oporu^{III}, poszerzają uchwycony przyczółek, rozcinają ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela i niszczą go częściami." Zapewniają w ten sposób dogodne warunki wprowadzenia do walki drugiego rzutu pułku.

Przeprawa czołgów pod wodą odbywa się zwykle po opanowaniu przeciwległego brzegu i dokładnym rozpoznaniu przeszkody wodnej. Oddziały drugiego rzutu rozpoczynają marsz do przeszkody wodnej na sygnał dowódcy i w ustalonym czasie przeprawiają się na pływających wozach bojowych, w gotowości do wykonania zadań bojowych. Drugi rzut pułku wprowadza się do walki z reguły całością, przeważnie z opanowanego przyczółka /rejonu/ na przeciwległym brzegu/.

Drugi rzut pułku wykorzystuje się przeważnie do:

- rozwinięcia powodzenia na głównym kierunku uderzenia pułku;
- poszerzenia opanowanego przyczółka /rejonu/ na przeciwległym brzegu dla zapewnienia warunków do przeprawy sił głównych dywizji;
- rozbicia lub odparcia kontrataku odwodów nieprzyjaciela;
- zamiany pododdziałów pierwszego rzutu obezwładnionych

BMR.

Wejście drugiego rzutu pułku do walki na przyczółku należy wszechstronnie zabezpieczyć, a pododdziały pierwszego rzutu rozwijając zdecydowanie natarcie powinno opanować dogodnie rubieże wprowadzenia do walki.

3.3. Niektóre problemy forsowania przeszkody wodnej po przygotowaniu w ograniczonym czasie:

Jeżeli nieprzyjaciel uprzedzi oddział wydzielony w wyjściu do przeszkody wodnej i opanowaniu przepraw, wówczas w ślad za uderzeniami, wykonanymi na nieprzyjaciela za przeszkodą wodną, pododdziały pierwszego rzutu przystępują do forsowania, z marszu na skrzydłach odcinka forsowania oddziału wydzielonego z jednoczesnym manewrem sił i środków /w tym również przeprawami.

"Jeżeli forsowanie przeszkody wodnej z marszu nie miało powodzenia oraz gdy wymaga tego sytuacja, pułk /dywizja/ forsuje rzekę po przygotowaniu w ograniczonym czasie. z rozwinięciem sił głównych przed przeszkodą wodną. Orientacyjnie czas ten wynosi w dywizji - 6-8 godzin, w pułku - 4-6 godzin.

W tym czasie należy przeprowadzić dodatkowe rozpoznanie, dodatkowe wzmocnienie siłami i środkami pododdziałów czołowych, przegrupowanie wojsk w sposób szybki i skryty w krótkim czasie na kierunek, na którym nieprzyjaciel ma słabo zorganizowaną obronę.

Po wykonaniu uderzeń wszystkimi środkami rażenia i pod osłoną ognia oddziałów /pododdziałów/ znajdujących się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem rozpoczyna się i wykonuje forsowanie przeszkody wodnej na wybranych odcinkach jednocześnie wszystkimi siłami pierwszego rzutu.

W tym wypadku siły główne forsują rzekę na wybranych odcinkach z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem przed przeszkodą wodną lub z marszu".

Wojska zdecydowanie pokonują przeszkodę wodną oraz rozwijają natarcie w przeciwległym brzegu.

Jeżeli forsowanie przeszkody wodnej z marszu nie rokuje powodzenia lub sztab pułku posiada sprawdzone dane o zorganizowaniu silnej obrony przeciwległego brzegu, wojska przechodzą do organizacji forsowania po planowym przygotowaniu.

3.4. Wybrane problemy forsowania przeszkody wodnej po planowym przygotowaniu:

Forsowanie przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem jest przedsięwzięciem wyjątkowo złożonym i niezwykle trudnym. Potwierdzeniem tego są nieliczne przykłady forsowania szerokich i dużych przeszkód wodnych z planowym przygotowaniem w okresie drugiej wojny światowej. Klasycznym tego przykładem jest pokonanie przez wojska 65A 2-go Frontu Białoruskiego rz. ODRA na południe od SZCZECINA w dniu 20 kwietnia 1945 r. Stosuje się go w czasie rozpoczęcia operacji zaczepnej; gdy wojska przez dłuższy okres czasu przebywały w styczności z nieprzyjacielem na rubieży przeszkody wodnej lub forsowanie z marszu nie miało powodzenia. Wymaga ono uprzedniego przegrupowania wojsk w bezpośredniej styczności zarówno w głąb i wzdłuż frontu w celu ześrodkowania sił i środków na odcinkach forsowania; rozwinięcia niezbędnej ilości środków rażenia; podciągnięcia do lustra wody większej części środków przeprawowych i zorganizowania przełamania obrony nieprzyjaciela rozpoczynającego się od forsowania rzeki.

"Przeszkodę wodną z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem forsuje się w zasadzie na wąskim froncie, wiążąc siły nieprzyjaciela na całym odcinku forsowania. Główny wysiłek forsowania skupia się /jednak/ na KGU. W czasie ogniowego przygotowania forsowania siły główne pułku zajmują podstawy do ataku /forsowania/

lub załadowują się w miejscach gwarantujących maskowanie i wychodzą z rejonu wyjściowego w czasie ogniowego przygotowania forsowania. Rozwijają się a następnie szybko przesuują się na transporterach opancerzonych /BWP/ do określonych przepraw i o godzinie "G" przeprowia się fala czołowa pierwszorzutowych batalionów. Wraz z falą czołową przeprowiają się na przeciwległy brzeg pododdziały inżynieryjne wyznaczone do wykonania i oznakowania przejść w zaporach inżynieryjnych. W ślad za falą czołową przeprowiają się siły główne batalionów pierwszego rzutu pułku oraz środki wsparcia. Dalszy przebieg forsowania nie różni się od forsowania z marszu".

x

x

x

Przedstawione teoretyczne założenia pozwalają wyciągnąć następujące wnioski:

- mimo pełnego wyposażenia wojsk w środki pływające i zabezpieczające pokonanie przeszkód wodnych, a także wzrastających możliwości przerzutu wojsk drogą powietrzną, nadal forsowanie każdej napotkanej w toku natarcia przeszkody wodnej będzie stanowiło określoną trudność;

- przeprowy na przeszkodach wodnych lub miejsca dogodne do ich organizacji stanowić będą dla wojsk walczących szczególnie ważny element prowadzonych działań bojowych. Stanowią one dla nacierających wojsk trudną do pokonania przeszkodę, a dla broniącego się - dogodną rubież do obrony;

- zasadniczym sposobem pokonywania przeszkód wodnych jest forsowanie z marszu. Przebiega ono w toku natarcia z użyciem oddziałów wydzielonych i taktycznych desantów powietrznych /pododdziałów desantowo-szturmowych/ bez konieczności zatrzymania ruxhu wojsk i zamiany ugrupowania bojowego;

- forsowanie po przygotowaniu w ograniczonym czasie jest faktycznie kontynuacją /wymuszoną przez nieprzyjaciela/ forsowania z marszu;

- forsowanie po planowym przygotowaniu ~~nie~~ jest najtrudniejszym etapem natarcia, gdyż przed przełamaniem obrony nieprzyjaciela wojska muszą sforsować pod jego ogniem przeszkodę wodną;

powodzenie pułku w natarciu z forsowaniem przeszkody wodnej zależy od charakteru obrony nieprzyjaciela, powodzenia natarcia na podejściach do przeszkody wodnej, właściwego wykorzystania skutków uderzeń jądrowych, użycia środków desantowo-przeprawowych oraz przyjęcia odpowiedniego ugrupowania oraz uzyskania zaskoczenia.

Zalecenia do samodzielnego studiowania literatury.

Ciągle poszukuje się nowych rozwiązań, zwłaszcza w zakresie forsowania szerokich i dużych obudowanych i uregulowanych rzek i kanałów w terenie trudno dostępnym. Szczególnie w ćwiczeniach "LATO-78", "WRZESIEŃ-79" i "WIOSNA-80" eksponowano tę problematykę. Dlatego też z uwagą należy śledzić i studiować wnikliwie literaturę współczesną traktującą o tej problematyce.

W toku dalszych samodzielnych studiów uwzględnić literaturę następującą:

/wyświetlić i omówić załącznik nr 1/

Rzetelne przestudiowanie wykazanej i samodzielnie wyszukanej literatury oraz sporządzenie notatek, a także umiejętne wykorzystanie uogólnień teoretycznych pozwoli Wam w praktyce skutecznie rozwiązywać złożone problemy forsowania przeszkód wodnych.

Załączniki:

1. Wykaz literatury.

2. Schemat: FPW przez pułk z marszu - PF 6883

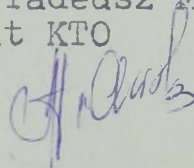
3. Schemat: FPW z planowym przygotowaniem - PF 6882

3. Prześniera PF 1334.

4. Slajdy 963

OPRACOWAŁ:

ppłk dypl. Tadeusz MURAWSKI
adiunkt KTO

WYKAZ LITERATURY

I. Materiały i dokumenty dyrektywne

1. Dyrektywa MON do działalności Sił Zbrojnych PRL.
2. Rozkaz MON do szkolenia Sił Zbrojnych PRL w roku 1984.
3. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja-brygada-pułk/-projekt. Wyd. MON GZSB - 1983 r.
4. Instrukcja o forsowaniu przeszkód wodnych - nr bibl. 017913.

II. Materiały problemowe.

1. Podręcznik - Działania bojowe pułku - wyd. ASG - 1980 r. nr bibl. 01010 z aneksem - wydany w 1983 r.
2. Podręcznik - Przepawy - wyd. MON - 1979 r., nr bibl. Pf 19770.
3. Instrukcja - O przepawie czołgów pod wodą, nr bibl. 12062.
4. Biuletyn informacyjny Szt.Gen. WP nr 3/103 z 1979 r. nr bibl. 014863.

III. Materiały studyjne.

1. A.Karpiński i S.Zawadzki: Na polach bitew II wojny światowej, W-wa 1975 r., s. 130-138 i 243-253.
2. Podręcznik - Taktyka w przykładach bojowych.
3. T.Wójcik - Zasady organizacji i forsowania przeszkód wodnych, nr bibl. 021847.
4. Zb.Raźnikiewicz: Zmiany w formach i sposobach forsowania przeszkód wodnych na przestrzeni dziejów, ze szczególnym uwzględnieniem drugiej wojny światowej.

Wykonano w 5 egz.

Egz.nr 1-5 - Bibl.Gł.OZS

Wyk. ppłk Murawski tel.50-853

Druk M.K.

Dnia 15.02.1984 r.

Nr ks masz Pf 18/KTO

Załącznik nr 1 do wykładu

WYKAZ BIBLIOTEK

I. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1954.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1955.
3. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1956.
4. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1957.

II. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1958.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1959.
3. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1960.

III. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1961.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1962.

IV. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1963.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1964.

V. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1965.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1966.

VI. KRAJOWA BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

1. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1967.
2. Prace wydane w ramach projektu "Krajowa Biblioteka w Warszawie" w roku 1968.

WARSZAWA, dnia 15.10.1968 r.
Za: [Signature]
[Signature]